

กระทู้ถามที่ ๕๘๔ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การยกเลิกการค้าวัตถุโบราณในประเทศไทย

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้มีการสร้างสมอารยธรรมมายาวนาน มีการสร้างสรรค์ในทางศิลปะและวิทยาการด้านต่างๆ เช่นเดียวกับหลายประเทศ เช่น ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย หรืออียิปต์ เป็นต้น จึงได้มีสมบัติที่ทรงคุณค่าและได้เป็นที่ต้องการของผู้ที่นิยมสะสมของเก่าหรือวัตถุโบราณ จนทำให้เกิดขบวนการล่าสมบัติโบราณเพื่อนำมาจำหน่ายเพื่อแลกกับเงิน โดยการพยายามที่จะขุดค้นหาของเก่าหรือวัตถุโบราณเหล่านั้น จึงเป็นการทำลายหลักฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การคลี่คลายประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ นับเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างยิ่งและเป็นความเสียหายที่ไม่อาจประเมินค่าความเสียหายได้เลย จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายและยุทธศาสตร์ในการที่จะป้องกันและปราบปรามขบวนการลักลอบขุดค้นหาของเก่าหรือวัตถุโบราณภายในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้มีการจำหน่ายซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยนของเก่าหรือวัตถุโบราณภายในประเทศ หรือการส่งออกต่างประเทศเพื่อนำรายได้เข้าประเทศหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลมีนโยบายที่จะสกัดกั้นขบวนการจำหน่ายซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยนวัตถุโบราณซึ่งถือเป็นสมบัติของชาติ ด้วยการออกกฎหมายห้ามจำหน่าย ซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยนวัตถุโบราณภายในประเทศหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๕๘๔ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง การยกเลิกการค้าวัตถุโบราณในประเทศไทย

ข้าพเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี และนางอุไรวรรณ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถามเรื่อง การยกเลิกการค้าวัตถุโบราณในประเทศไทย ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่ จัดการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา สืบทอดทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งหมายรวมถึงโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ด้วย ทั้งนี้เพื่อธำรงคุณค่าและเอกลักษณ์ของความเป็นชาติอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทยและความมั่นคงของชาติ โดยมีบทบัญญัติของกฎหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามภารกิจหน้าที่ ได้แก่ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการขุดค้นหาโบราณวัตถุในราชอาณาจักรไว้ดังนี้

- มาตรา ๑๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดค้นสิ่งใดๆ ภายในบริเวณโบราณสถาน เว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของอธิบดีกรมศิลปากร หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมศิลปากร ซึ่งหากฝ่าฝืนผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๕ คือ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากปรากฏว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวส่งผลให้โบราณสถานได้รับความเสียหาย ถูกทำลาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๒ คือจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการขุดค้นได้กระทำในเขตโบราณสถานที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียน ผู้กระทำความผิดจะต้องระวางโทษหนักขึ้นคือ จำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- มาตรา ๒๔ กำหนดให้โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ข่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งไว้ในราชอาณาจักรหรือในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ ไม่ว่าที่ที่ข่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งจะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดหรือไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน

ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากมีผู้เก็บโบราณวัตถุที่กฎหมายกำหนดให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินได้แล้วเบียดบังเอาโบราณวัตถุนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ผู้เก็บได้จะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๑ คือจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๑ ทวิ ยังได้กำหนดโทษแก่บุคคลผู้ซ่อนเร้นจำหน่าย เอาไปเสีย หรือรับซื้อ รับจํานำ หรือรับไว้ด้วยประการใดๆ ซึ่งโบราณวัตถุที่กฎหมายกำหนดให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินตามมาตรา ๒๕ ด้วย โดยบุคคลนั้นจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากปรากฏว่าการซ่อนเร้น จำหน่าย เอาไปเสีย รับซื้อ รับจํานำ หรือรับไว้ด้วยประการใดๆ ได้กระทำไปเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในระยะเวลาที่ผ่านมารวมศิลปากรได้ดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุด ทำลาย แหล่งโบราณคดีโบราณสถานไปแล้วหลายราย

อนึ่ง นอกเหนือจากการใช้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขุดค้นหาโบราณวัตถุแล้ว รัฐบาลโดยกระทรวงวัฒนธรรมยังได้ดำเนินโครงการอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่ายและผนึกกำลังการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ดังนี้

๑. โครงการถวายความรู้ความเข้าใจแก่พระสงฆ์ภิกษุทั่วประเทศในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และการดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในวัดวาอารามต่างๆ
๒. โครงการจัดตั้งและอบรมอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)
๓. โครงการประสานความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมระหว่างกรมศิลปากรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ในการดูแลรักษาโบราณสถานในเบื้องต้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒
๔. โครงการโบราณคดีสัญจรและสัมมนาเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองมรดกทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวประกอบด้วยผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมประเภทการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ ส่วนใหญ่เป็นการกระทำผิดในลักษณะที่เป็นขบวนการมีเครือข่ายเชื่อมโยงและมีการซื้อขายกันเป็นทอดๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะเป็นคนร้ายที่นิยมเก็บสะสมและอนุรักษ์ของเก่า และการซื้อขายโบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุในปัจจุบันได้ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดปัญหาอาชญากรรมประเภทนี้มากยิ่งขึ้น

สำหรับการซื้อขายประเภทโบราณวัตถุก็เป็นกิจการหนึ่งที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยผู้บังคับการกองทะเบียน เป็นนายทะเบียน ตามกฎหมายมีหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบ และอนุญาตให้ประกอบกิจการขายทอดตลาดหรือค้าของเก่าในเขตกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็ไม่ได้มีนัยสนใจต่อปัญหาด้านโบราณวัตถุที่เกิดขึ้น โดยได้กำหนดนโยบายตลอดจนแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มุ่งเน้นนโยบายเชิงรุกในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานให้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และปรากฏผลเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงได้กำชับหน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งรัดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง คือ

- กระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศ เรื่อง การควบคุมดูแลผู้ประกอบการค้าของเก่า สรุปสาระสำคัญได้ว่าเนื่องจากทางรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน และมองว่าร้านค้าของเก่าเป็นสถานที่ที่ล่อแหลมต่อการกระทำความผิดของบรรดามิจฉาชีพจึงกำชับให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตอย่างถี่ถ้วน ก่อนที่จะออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ ในส่วนของการขออนุญาตค้าของเก่าประเภทโบราณวัตถุ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากรก่อนจึงจะขอประกอบกิจการค้าของเก่าได้

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกประกาศ เรื่อง กำชับการควบคุมดูแลผู้ประกอบการค้าของเก่า โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเก็บข้อมูลท้องถิ่นเกี่ยวกับสถานประกอบการให้ได้มากที่สุด เพื่อการสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนด และได้สั่งการให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการป้องกันปราบปรามโจรกรรมพระพุทธรูป และวัตถุโบราณ โดยกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการโจรกรรมพระพุทธรูปและวัตถุโบราณให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและ
ค่าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายที่กำหนด เกี่ยวกับการซื้อขายวัตถุโบราณ
ไม่ปรากฏมีข้อจำกัด หรือตัดสิทธิ์ผู้หนึ่งผู้ใดในการจำหน่ายซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยนของเก่าหรือวัตถุโบราณ
หากมีคุณสมบัติครบและดำเนินการให้ถูกต้องตรงตามข้อกำหนดของกฎหมาย ซึ่งเท่ากับเป็นการให้มีการ
ซื้อขาย แลกเปลี่ยน โดยอิสระภายใต้กรอบของกฎหมายอยู่แล้ว ในทางปฏิบัติสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
มอบหมายให้กองบังคับการกองทะเบียน ซึ่งได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเป็นหลักในการ
พิจารณาว่าจะอนุญาตให้ผู้ใดสามารถประกอบกิจการค้าของเก่า ประเภทโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ
เป็นสำคัญ ปัจจุบันมีร้านค้าวัตถุโบราณที่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาด
และค่าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตกรุงเทพ ฯ ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๕ - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ จำนวน
ทั้งสิ้น ๒,๗๕๖ ราย

ส่วนการจำหน่ายซื้อ - ขาย แลกเปลี่ยนของเก่าหรือวัตถุโบราณโดยการส่งออกต่างประเทศ
เพื่อนำรายได้เข้าประเทศนั้น ต้องเป็นไปตามกำหนดพิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติ
โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งอยู่
ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากรและกรมศุลกากรที่จะดำเนินการ

นอกจากนี้กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะส่วนราชการที่มีภารกิจในการปกป้องคุ้มครองมรดก
ทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติไม่มีนโยบายที่จะสนับสนุนให้มีการจำหน่ายซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยน
โบราณวัตถุในประเทศ รวมทั้งไม่สนับสนุนให้มีการส่งหรือนำโบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักร แต่เนื่องจาก
ไม่มีบทกฎหมายห้ามประชาชนเป็นเจ้าของหรือครอบครองโบราณวัตถุ และเมื่อประชาชนสามารถเป็นเจ้าของ
หรือครอบครองโบราณวัตถุได้แล้ว ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินการใดๆ กับทรัพย์สินของตนเองได้
ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด หรืออาจกล่าวได้ว่าประชาชนมีสิทธิที่จะโอน จำหน่าย หรือดำเนินการใดๆ
กับทรัพย์สินของตนเองได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของ
ประชาชนชาวไทยทุกคน ดังนั้นตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการปกป้อง
คุ้มครองทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติจึงไม่มีการกำหนดห้ามการทำการค้าโบราณวัตถุหรือ
การโอนโบราณวัตถุ แต่จะกำหนดเงื่อนไขในการทำการค้าหรือการโอนโบราณวัตถุหรือดำเนินการใดๆ
กับโบราณวัตถุไว้ ดังนี้

๑. กรณีของการค้าโบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๑๕ กำหนดให้
ผู้ที่ประสงค์จะทำการค้าโบราณวัตถุจะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมศิลปากร และจะทำการค้า

โบราณวัตถุได้เฉพาะโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรไม่ได้ห้ามทำการค้าเท่านั้น หากฝ่าฝืนทำการค้าโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรห้ามทำการค้าก็จะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๖ คือ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือหากฝ่าฝืนทำการค้าโบราณวัตถุโดยไม่มีใบอนุญาตก็จะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๗ คือจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. กรณีของการโอนโบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๑๗ กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะโอนโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนจะต้องแจ้งการโอนเป็นหนังสือโดยระบุชื่อที่อยู่ของผู้รับโอน และวัน เดือน ปี ที่โอน ให้อธิบดีกรมศิลปากรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่โอน หรือในกรณีของผู้ที่ได้รับกรรมสิทธิ์ในโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนโดยทางมรดก หรือโดยพินัยกรรมกฎหมายก็กำหนดให้บุคคลผู้นั้นจะต้องแจ้งการได้รับกรรมสิทธิ์ให้อธิบดีกรมศิลปากรทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับกรรมสิทธิ์เช่นกัน หากฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๔ คือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. การควบคุมการทำเทียมโบราณวัตถุ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๑๘ ทวี ได้กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โบราณวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของกรมศิลปากรหรือโบราณวัตถุที่ได้ประกาศขึ้นทะเบียนไว้และมีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ เป็นโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียม ซึ่งขณะนี้ได้มีการประกาศกำหนดโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียมแล้วทั้งสิ้น ๕ รายการ ได้แก่

- ศิลajarีกพ่อขุนรามคำแหง (ศิลปจารึกหลักที่ ๑) ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพมหานคร
- ธรรมจักร ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพมหานคร
- พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพมหานคร
- พระเจ้าชัวยรมันที่ ๗ ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย จังหวัดนครราชสีมา
- พระอสิวร ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

- คู่พระธรรม ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพมหานคร
- ช่างทรงเครื่องพระคชาธาร ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พระเต้าทองคำ (สุวรรณภิงคาร) ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พระแสงขรรค์ ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทั้งนี้ ผู้ใดประสงค์จะทำการผลิต การค้า หรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าซึ่งสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียมทั้ง ๕ รายการข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมศิลปากรประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ ประกาศกรมศิลปากร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการผลิต การค้าหรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าซึ่งสิ่งเทียมโบราณวัตถุหรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ควบคุมการทำเทียม ซึ่งหลักเกณฑ์พอสรุปได้ ดังนี้

กรณีการผลิตสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียม

- (๑) ผู้ผลิตจะต้องประทับคำต่อไปนี้ลงในเนื้อของสิ่งเทียมโบราณวัตถุในที่เห็นได้ง่าย
- สิ่งเทียมโบราณวัตถุที่เป็นพระพุทธรูป รูปเคารพในพระพุทธศาสนา และเทวรูป ให้ประทับคำว่า “จำลอง”
 - สิ่งเทียมโบราณวัตถุอื่น ให้ประทับคำว่า “สิ่งเทียม”

(๒) ขนาดของสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่จะผลิตต้องมีขนาดแตกต่าง โดยให้เล็กหรือใหญ่กว่าของจริงไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า

(๓) ผู้ผลิตจะต้องแจ้งรายการสิ่งที่จะผลิตต่ออธิบดีกรมศิลปากรทราบก่อนเริ่มดำเนินการผลิตไม่น้อยกว่าสามสิบวัน พร้อมด้วยหลักฐานเอกสารต่างๆ ตามที่กำหนดในประกาศกรมศิลปากร และเมื่อผลิตเสร็จแล้วผู้ผลิตก็ต้องแจ้งให้อธิบดีกรมศิลปากรทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผลิตเสร็จ ทั้งนี้เพื่อให้อธิบดีกรมศิลปากรจะได้ดำเนินการแจ้งรายชื่อผู้ผลิตและรายการสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียมที่ผลิตต่ออธิบดีกรมศิลปากร เพื่อประโยชน์ในการส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักรด้วย

กรณีการค้าหรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าซึ่งสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียม

(๑) ผู้ประสงค์จะค้าหรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าซึ่งสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียมจะต้องแจ้งให้อธิบดีกรมศิลปากรทราบก่อนทำการค้าหรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน พร้อมด้วยหลักฐานเอกสารตามที่กำหนดในประกาศกรมศิลปากร

(๒) ผู้ทำการค้าหรือมีไว้ในสถานที่ทำการค้าซึ่งสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่ควบคุมการทำเทียมต้องทำบัญชีรายการสิ่งเทียมโบราณวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของตนและรักษาบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการค้า โดยแบบบัญชีให้เป็นไปตามที่กรมศิลปากรกำหนด

ส่วนในเรื่องของการส่งหรือนำโบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักรนั้น ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือนำโบราณวัตถุ ไม่ว่าจะโบราณวัตถุนั้นจะเป็นโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนแล้วหรือไม่ ออกนอกราชอาณาจักร ไม่ว่าจะส่งออกถาวร หรือส่งออกชั่วคราว เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมศิลปากร หากฝ่าฝืนก็ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๘ คือจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และหากปรากฏว่าโบราณวัตถุที่ลักลอบส่งออกนอกราชอาณาจักรเป็นโบราณวัตถุที่กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียน ผู้กระทำจะต้องระวางโทษหนักขึ้นตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๓๙ คือจำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

อนึ่ง คำว่า “ของเก่า” นั้น หากเป็นของเก่าที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ของเก่านั้นก็อาจจะถือเป็นโบราณวัตถุตามนิยามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ มาตรา ๔ ที่ระบุว่า “โบราณวัตถุ” หมายความว่า สงหาปริมาตรพ์ที่เป็นของโบราณ ไม่ว่าจะเป็สิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งทีเกิด้ขึ้นตามธรรมชาติหรือทีเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ ซึ่งโดยอายุ หรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสงหาปริมาตรพ์นั้นเป็ประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ซึ่งในทางกลับกัน หาก “ของเก่า” นั้นไม่มีคุณค่าในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี “ของเก่า” ดังกล่าวก็จะมีลักษณะเป็เพียงแค่ทรัพย์สินที่เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายโดยประการอื่นอย่างทรัพย์สินที่ใช้แล้ว ซึ่งการควบคุม “ของเก่า” เหล่านี้ก็ต้องนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า การสกัดกั้นขบวนการค้าโบราณวัตถุด้วยวิธีการออกกฎหมายห้ามจำหน่าย ซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนโบราณวัตถุ รวมทั้งห้ามส่งหรือนำโบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักรคงจะไม่สามารถทำได้ เหตุผลดังได้กล่าวไว้แล้วในคำตอบข้อ ๒ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็สามารถทำการสกัดกั้นขบวนการค้าโบราณวัตถุได้ในระดับหนึ่ง โดยการใช้มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดในพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ ดังนี้

๑. การประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ

๒. การประกาศโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ห้ามทำการค้า

๓. การจัดซื้อโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ และสมควรสงวนไว้เป็นสมบัติของชาติ

๔. การกำหนดให้ผู้ประสงค์จะทำการค้าโบราณวัตถุจะต้องขอรับใบอนุญาตจากกรมศิลปากร โดยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเมื่อได้รับใบอนุญาตให้ทำการค้าโบราณวัตถุแล้ว และต่อมาปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ รวมทั้งกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติ หรือเงื่อนไขที่อธิบดีกรมศิลปากรกำหนด อธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ในกรณีที่มีการฟ้องร้องผู้รับใบอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดพระราชบัญญัติ อธิบดีกรมศิลปากรสามารถสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้ โดยในระหว่างที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใดๆ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ ไม่ได้ และหากต่อมาศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้รับใบอนุญาตกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ อธิบดีกรมศิลปากรมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใดๆ ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ ไม่ได้จนกว่าจะพ้นสองปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

๕. การกำหนดให้มี “คณะกรรมการตรวจพิสูจน์โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ขออนุญาตส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักร” ทำหน้าที่ตรวจสอบโบราณวัตถุที่มีผู้นำมาขออนุญาตส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักร ก่อนที่จะนำเสนออธิบดีกรมศิลปากรอนุญาตให้ส่งหรือนำออกนอกราชอาณาจักร

๖. การทำความตกลงทวิภาคีกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงเพื่อต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์ทางวัฒนธรรมและส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้ทำความตกลงในลักษณะดังกล่าวกับประเทศกัมพูชาภายใต้ชื่อ “ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาในการต่อต้านการเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายและการลักลอบขนข้ามแดนซึ่งสังหาริมทรัพย์ทางวัฒนธรรมและส่งคืนให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิด (Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Kingdom of Cambodia to Combat Against

Illicit Trafficking and Cross-Border Smuggling of Movable Cultural Property and to Restitute It to the Country of Origin) ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา

๗. การให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาพหุภาคีที่มีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองมรดกทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยได้ภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาพหุภาคีลักษณะดังกล่าว ดังนี้

(๑) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันสมบัติวัฒนธรรมในยามศึกสงคราม (Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, 1954 : Hague Convention) โดยประเทศไทยได้ภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑

(๒) อนุสัญญาองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก (UNESCO Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, 1972) โดยประเทศไทยได้ภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับนี้เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๐

นอกจากนี้ยังมีอนุสัญญาพหุภาคีอีกสองฉบับที่ประเทศไทยกำลังจะให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติเข้าเป็นภาคี ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาดำเนินการ ได้แก่

(๑) อนุสัญญาองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติว่าด้วยวิธีการห้ามและป้องกันการนำเข้า การส่งออก และการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property, 1970)

(๒) อนุสัญญาสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการทำให้กฎหมายเอกชนมีเอกภาพว่าด้วยวัตถุทางวัฒนธรรมที่ถูกโจรกรรมหรือส่งออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects)

สำหรับในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่องทำให้สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้โดยผลการจับกุมตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๕๖ ดังนี้

ฐานความผิด	๒๕๕๒ (ราย)	๒๕๕๓ (ราย)	๒๕๕๔ (ราย)	๒๕๕๕ (ราย)	๒๕๕๖ (ราย)	รวม (ราย)
ทำการค้าของเก่าโดยใบอนุญาตขาดต่อ	-	-	-	-	๖	๖
จำหน่ายวัตถุโบราณโดยไม่ได้รับอนุญาต	๓	-	-	-	-	๓
ร่วมกันจำหน่ายวัตถุโบราณโดยไม่ได้รับ อนุญาต	๑	-	-	-	-	๑
ร่วมกันซ่อนเร้นและจำหน่ายวัตถุโบราณ โดยไม่ได้รับอนุญาต	๑	-	-	-	-	๑
รวม	๕	-	-	-	๖	๑๑

จากมาตรการที่รัฐบาล ได้สั่งการให้หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดังปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและเพิ่มความเข้มงวดให้มากขึ้นจะสามารถควบคุมและป้องกันปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเมื่อสภาวะการณ์เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลงจนหมดไป สังคมโดยรวมก็จะสงบเรียบร้อยในที่สุด